

SAHA TÜRKÇESİNDEKİ MOĞOLCA SÖZ VARLIĞI ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

Fatih KİRİŞÇİOĞLU

Yavuz KARTALLIOĞLU

Saha Türkçesi ,diğer Türk lehçelerinden çok farklı özellikler gösterdiği için kimi zaman araştırmacılar tarafından neredeyse ayrı bir dil olarak bile gösterilmiştir. Bunun farklı sebepleri vardır.Bu sebepleri ,

- a- Bünyesinde pek çok arkaik özellik bulundurması,
- b- Gelişimini diğer Türk lehçelerinden farklı şekilde sürdürmesi,
- c- Kelime kadrosunda veya ek yapısında Moğolca ve Tunguzca unsurlara rastlanması,
- d- Önyargılar veya eksik araştırmalar şeklinde sıralayabiliriz .

Bu sebeplerin içinde bizi en fazla ilgilendiren husus Moğolca unsurlardır. Bu konu üzerinde İlk önce O.Böhtlingk durmuş (Böhtlingk 1851 : V,vd.) fakat, araştırmacıları bugüne kadar en çok yanıltan Radloff olmuştur. Radloff, 1748 kelimeye dayanarak bunların % 32.5'nun Türkçe , % 25.9'nun Moğolca kökenli olduğunu ileri sürmüş, % 41.6'sının ise kökeninin tespit edilemediğini iddia etmiştir (Radloff 1908 : 2). Bu iddiasına karşılık Radloff, istatistiğinde kullandığı kelimelerin hangi kelimeler olduğunu belirtmemiştir.Sleptsov ise, VI.yüz yıldan itibaren Moğolca kelimelerin Saha Türkçesine girdiğini fakat, Saha Türkçesinin kelime hazinesinin % 90'ının sistem olarak Türkçe olduğunu belirtmiştir (Sleptsov 1996 : 1041) . Sahacanın bir ağız olan Dolgan lehçesinin kelime kadrosu üzerinde 5000 kelimeye dayanılarak yapılan çalışmada Moğolca kelimelerin oranının % 3 (165) olduğu (Argunşah 1996 : 94) göz önüne alınırsa Radloff'un ne kadar yanıldığı ortaya çıkacaktır. Radloff'tan sonra Ramstedt, Türkçe ve Moğolca fiil yapımı üzerinde durmuş fakat, müstakil eser şeklinde konuyu en geniş anlatan Kaluzunski olmuştur.

Bu tebliğde bizim ele aldığımız ve hareket noktamızı belirlediğimiz eser, Stanislaw Kaluzinski'nin *Mongolische Elemente in der Jakutischen Sprache* (Warszama 1961) başlıklı çalışmasıdır. Biz bu eserin 97. ve 111. sayfaları arasında yer alan “Fiil Soyluların İnşası” başlığı altında -cıgınaa-, -ciginee- ; -gınaa- , -kınaa- ; -ñnaa- , -ñnee- ; -kıraa- , -giree- ; -rğaa- , -rgee- ; -lcıy- , -lcıy- ; -lıy- , -liy- ; -rıy- , -riy- ; -sıy- , -siy- ; -tıy- , -tıy- ; -ğalcıy- , -gelciy- ;

-gıy-, -giy- olmak üzere on iki farklı eki incelemiş ve bunların aslında Moğolcadan geldiğini ifade etmiştir. Bu tebliğde, bu eklerden sonu –y ile biten yapıları daha sonra ele almak üzere sonu uzun ünlülerle biten ekler üzerinde görüşlerimizi ortaya koymaya çalışacağız. Bu eklerden –rğaa- ve –gire- eki üzerinde Talât Tekin durduğu ve bu eki Ana Altayca ortak bir ek olarak gösterdiği için (Tekin 2003 :161,162) tebliğimizde bu ekleri ele almadık. Biz geriye kalan üç fiil yapım ekini ele aldık. Kaluzunski'nin verdiği Sahaca ve Moğolca örnekleri kendi aldığı şekilde aşağıda verdik. Bunu verirken de Moğolca örnekler için Lessing, Bawden ve Altangerel'in sözlüklerinden, Sahaca örnekler için ise, Pekarskiy ve Sleptsov'un sözlüklerinden faydalanarak kelimelerin doğru verilip verilmediğini tespit ettik. Bu sözlüklerin yanı sıra 2 ciltlik Moğolcanın Diyalektoloji Sözlüğü'nü taramamıza rağmen Kaluzinski'nin verdiği örneklerin hiç birini bu sözlükte bulamadık. Eğer kelime doğru verildiyse biz sadece tespitimizi parantez içinde verdik. Eğer örnekler veya mânâları yanlışsa, bunları da köşeli parantez içinde vermeyi uygun gördük ve koyu dizdik. Eklerin yapısının tartışıldığı kısımları en sona bıraktık.

-gınaa-, -kınaa- :

Kaluzinski'ye göre Moğolcadan alınan bu ek, taklidî fiiller yapar. Sahacada da buna benzer bir fonksiyonu vardır. Sahacada yapılmış fiillerin büyük bir kısmı Moğolcadan doğrudan alınmıştır (Kaluzinski 1961 :100).

Sa. çanğkınaa-, çınkınaa-, çoŋkunaa-, çuŋkuna- “tınlamak, çınlamak; takırdamak, şakırdamak“ (Pekarskiy 1945 : 198) ; M. çanğina- “çınlamak, yankılanmak“ (Lessing 2003 : 264)

Sa. çuukuna- “gıcırdamak; dişlerini gıcırdatmak“, çuuguna- “saat çalmak“ [**çugunaa = çoğunaa- “çınlamak, nahoş sesler çıkarmak“, çu “sözü kesmek için kullanılan bir nida” Pekarskiy 1945 : 239**]; Halh. tsuugına-, tsuugi- “küfretmek, lânet okumak“ [**M. çuugi- “dedikodu yapmak“, Lessing 2003 : 330**]

Sa. kiŋinee-, kiŋiney-, kınınay- “çağlamak, inlemek, uğuldamak“, kiŋkinee- “çatırdayarak vurmak“, kiŋkına- “çingırağı çekmek, zili çalmak, köŋkünee-, kuŋkuna-, küŋkünee- “soğuk almak“ [**kiŋinee- = kinginee- “çatırdamak“, kiŋkniiy- “homurdamak“ kinginey- “mırıldanmak, söylenmek, homurdamak“, Pekarskiy 1945 :524**]; Bur. geŋgine-, kaŋgina- “hışırdamak“, Ord. giŋgana-, M. giŋgina-, güŋgine- “bağırıp çağırarak“ [**M. giŋgine- “mırıldanmak, ulumak, zırlıdamak 613**]

Sa. kuuguna- “gürlemek, gümlmek, uğuldamak, inlemek“ [**kuugunaa- “gürültü, şamata etmek“, Pekarskiy 1945 : 575**]; Kalm. guukın- < *çuukinamak “vızıldamak“, Bur.

guugina- “mırıldamak“ [M. huuginamak = huugimak “uğuldamak, vızıldamak Lessing 2003 : 1531]

Sa. saagınaa-, saañına-, sıgınaa-, suuñınaa- “mırıldanmak, vızıldamak, solumak“ [saagınaa- “vızıldamak, vızlamak; fışkırdamak, horuldamak; sarsılıp burulmak“ , Sleptsov 1972 : 304]; Bur. şıgana-, Kalm. şıgın- “çatırdamak, hırlamak“ [Bur. şıygana- “tıslamak“ Bawden 1997 : 541]

Sa. suugunaa-, suukunaa- “ağlamak, inlemek, uğuldamak; çatırdamak, kıtırdamak“ [suugunaa- “gürültü çıkarmak, hışıldamak, hışkırdamak, cızırdamak“, Sleptsov 1972 : 346]; Halh. şuugına- “hışkırdamak, vızıldamak“, Kalm. şuugin- “vızıldamak, gürültü etmek“, Ord. şuugina- (M. şuuginamak “gürlemek, kükremek“ Bawden 1997 : 550)

Sa. tañkınaa-, toñkunaa-, tünkünee- “homurdanmak, mırıldanmak“, [tañkınaa- “şiddetli ses çıkarmak“, Sleptsov 1972 : 374] ; Bur. dwıngine- “vızıldamak“, Halh. dwıngine-, Kalm. dıngne- “şakırdamak, cıvıldamak“, Ord. dañgina- (M.dañgina-) [M. dañgina- “zil çalmak“ Bawden 1997 : 122; ses çıkarmak, çınlamak Lessing 2003 : 366]

Kaluzunski'nin atıf yaptığı araştırmacılarından Ramstedt, eki Moğolca (kangina- “zil çalmak“ , Altangerel 2001 : 287) olarak göstermiş ve -gina ekini -gi + -na şeklinde tahlil etmiştir (Ramstedt 1912 : 66). Fakat, bu tahlilindeki ekler ve işlevleri hakkında bilgi vermemektedir.

N. Poppe, -gına ekini isimden fiil yapan ekler içinde göstermiş ve şu örnekleri vermiştir :

kañgina- “gürültü yapmak“ , giñgine- “inlemek, sızlamak“ (Poppe 1964 : 87).

Ts. Önörbayan'da -gina ekinin isimden fiil yaptığı belirtilmekte (Önörbayan 1994 : 43) ve şu örnekler verilmektedir :

hangina- “zil çalmak“ (Altangerel 2001 : 287)

gongino- “sızlanmak“ < Orta M. gongğani- (Lessing 2003 : 574)

sengene- “ötmek, uğuldamak“ (Lessing 2003 : 1067)

tsangina- “çınlamak, yankılanmak“ (Lessing 2003 : 264)

L. Bold'da bu ek yoktur (Bold 1986).

Haritanov, önce Moğolcada buna benzer bir yapı bulunduğunu belirtmiş(Haritanov 1954 : 185,186),daha sonra ekin yapısı hakkında iki görüş bulunduğunu kendisinin ikinci görüşü benimsediğini ifade etmiştir.Bu görüşler şunlardır :

I- -kınaa < -kın (is.fi)-aa-(fi.fi.) Burada -kın- ekinin -kır- ekinin bir varyantı olduğunu belirtmiştir.

II -kınaa- < -kı (fi.fi.)-naa-(fi.fi.)

-gınaa- < -gı-naa- Burada ise -kı (-gı) ekinin eski bir fi.fi.yapım eki olarak Moğolcaya girmiş olduğunu belirtmiş,-naa ekinin ise -laa ekinin bir varyantı olduğunu ve iki fonksiyonu bulunduğunu ifade etmiştir. Bu fonksiyonlar geçişsiz fiil yapmak ve hareketin devamlılığını ve sürekliliğini kuvvetlendirmektir (Haritanov 1960 : 127,128).

Kaluzunski bu ek için yedi örnek vermiştir. Bu örneklerin beşinin, Saha Türkçesinde anlamı ya değişiktir ya da farklı anlamları vardır. Moğolca beş örnekte de anlam sapması tespit edilmiştir.

-gına- eki Moğolcada kısa ünlülü, Saha Türkçesinde ise -gınaa- şeklinde uzun ünlülüdür. Kaluzunski, bu konuda da bir yorum yapmamaktadır.

Örneklerin neredeyse tamamı kelime kelime benzemektedir.Yani, eklerin Moğolcadan alındığını düşünsek bile ,ek alınması değil kelime alınması söz konusudur.

Ekin yapısı üzerinde geniş bir şekilde Haritanov durmuştur.Haritanov'un desteklediği 2.görüş doğru kabul edilse bile, Haritanov ekin Moğolcaya geçtiğini ifade etmiştir. Bize göre ise, 1. görüş daha mantıklıdır fakat, 1.unsur olarak gösterilen gın-(kın-) fi.fi. yapım eki değil, Türkçedeki kıl- fiilinin Sahaca karşılığı olan gın- (kın-) fiilidir. Nitekim Pekarskiy de bu fiilin ses yansımali kelimelerde kullanıldığını belirtmiş ve top gına sillie “Düşen tükürüğü taklit eden sesi çıkarmak,tükürmek” örneğini vermiştir (Pekarsiy 1945 : 303). İkinci unsur -aa- ise , fi.fi. yapım ekidir ve fiilere süreklilik anlamı katar (tık-a-, tut-a-,bük-e-,sor-a-) (Ergin 1983 : 214, Hacıeminoğlu 1991 : 95,96).Diğer bir husus , ekin Haritanov'un belirttiği gibi birinci unsuru olan kın-yapısının kır- ile bağlantılı olduğunu düşünürsek ki, kır- eki Türkçede çok yaygın olarak kullanılmaktadır (Zülfikar 1995 : 110-113,151)

-çığinaa-, -cıgınaa- :

Kaluzinski'ye göre bu ek, taklidî fiillere hizmet eder ve Moğolcadan alınmıştır. Ekin Sahacada, Moğolcadaki anlamına yakın bir anlamı vardır. Bu ek, -çığına < -çı + -gına şeklinde tahlil edilmiştir (Kaluzunski 1961 : 97)

Sa. arcığinaa- “hırlamak, hırıldamak, mırıldamak“ (arcığinaa- = ırcığinaamak “hırlamak“, Pekarskiy 1945 : 30); Bur. arcagana-, jarcagana- “dişlerini göstermek (hayvanlar hakkında)” [Moğolca sözlüklerde bulunamadı]

Sa. barçığinaa- “hırıldamak, hırıl hırıl soluk almak“ [barçığinaa- = batçığinaa- = borçugunaa- “horuldamak“, Pekarskiy 1945 : 67]; M. borçigina- ~ [burçigina-

“kızdırılmak, öfkelenendirilmek“ Lessing 2003 : 221)] < bur “fokur fokur” (Lessing 2003 : 220)

Sa. çarçığınaa- “gevezelik etmek, saçmalamak, takırdamak“ [çarçığınaa- = çırçığınaa- = çatçığınaa- “kuru yapraklara yağmur damlasının düşmesi ile ses çıkarmak; büyük görünmek; çatırdamak “, Pekarskiy 1945 : 200]; M. çarçağa (“ağustos böceği, karınca” Lessing 2003 : 266)

Sa. xarçığınaa- “hırıldamak“ [xarçığınaa- “horlamak, horlamaya benzer ses çıkarmak, Pekaskiy 1945 339]; M. xarçığına- = (harcığına- “gıcırdatmak, çatırtı yapmak“ Lessing 2003 : 1452) < har (“ovma sesi, gıcır” Lessing 2003 : 1436)

Sa. kirçiginee- “fokur fokur kaynamak; gıcırdatmak, takırdamak“ [kirçiginee- = kırçığınaa- = kirçiginee- “ağzı açmadan ses çıkarmak; homurdanmak (ayı); mırlamak (kedi)”, Pekarskiy 1945 : 525]; Kalm. kirdçıne- “dişlerini gıcırdatmak“, Bur. gerşegene-, Halh. gurtşıgna- (örnek bulunamadı)

Sa. sarcığınaa- “çağlamak, inlemek, uğuldamak“ [sarcığınaa- = sircığınaa- “hışıldamak; kıvılcım, ateş saçmak“, krş. Sircığınaa-, sircannaa-, sircınınaa- “çatırdamak, fişirdamak, kaynamak“, Sleptsov 1972 : 317]; (M. sarçığına- “gıcırdatmak, hışırdamak“ Lessing 2003 : 1049); sar “damlama sesi, çıtır” Lessing 2003 : 1047)

Ramstedt’te –çığınaa- eki yoktur. Ramstedt, Moğolcadaki –gina ekinden bahsettikten sonra gunşığına- örneğini vermiş (Ramstedt 1912: 67), fakat –çı morfeminin işlevi hakkında bilgi vermemiştir.

N. Poppe, -çığına, -çigine ekini ünlemlerden fiil türeten yapım eki olarak göstermiş ve şu örnekleri vermiştir:

tar > tarçığına- “takırdamak, çatırdamak“

şar > şarçığına- “şakırdamak, hışırdamak“. Poppe, ekin yapısı üzerinde bir görüş belirtmemiştir (Poppe, 1964 : 86).

L. Bold’da ve Ts. Önörbayan’da –çığınaa- eki yoktur.

Haritanov, önce bu ekteki –cı- yapısının ses yansımaları kökü daha da belirginleştirmek için kullanıldığını belirtmiş (arcığınaa- “öfkeli bir şekilde kükremek”, barcığınaa- “kuvvetli bir şekilde bağırarak”) ve ekin Buryat Moğolcasında –şagana, –şegene, –şogono şeklinde Moğol yazı dilinde ise –çığına şeklinde olduğunu ifade etmiştir (Haritanov 1954 : 187). Daha sonra ise, ekteki –c sesinin yanlış bölünme sonucunda eke dahil edildiğini farklı örneklerle (barc-ı-gınaa- / bard-ırgaa-, -harc-ı-gınaa-/ -hard-ırgaa-) ispat etmeye çalışmıştır (Haritanov 1960 : 133,134)

Kaluzunski, bu ek için yedi örnek vermiştir. Bu örneklerden Sahaca örneklerin beşi, Moğolca örneklerin de iki tanesi hatalı veya eksiktir.

Çağdaş Moğolcanın gramerlerinde bu ek yoktur.

Bize göre de ekteki –cı unsuru ekin yapısını pekiştirmektedir veya yanlış hece bölünmesi sonucunda ortaya çıkmıştır.

-ᠭᠠᠨᠠ-, -ᠨᠡᠡ- :

Kaluzinski'ye göre bu ek, Sahacada kendisini tekrarlayan bir hareketi gösterir. Bu ek, tamamen Moğolcadan alınmıştır (Kaluzinski 1961 :104).

Sa. toᠭxoᠭᠨoo-, “eğilmek, büzülmek“ (Sleptsov 1972 : 390) ; Halh. toᠭgagana- “yükselmek“, M. toᠭgoyi- “kendini aşağı eğmek“ (Lessing, 1272) , Sa. toᠭxoy- “eğilmek“

Sa. tarbaᠭᠠᠨᠠ- “kendini şişirmek“, (Bugünkü Sahacada yoktur, fakat krş. tarbalcığas “şişen, şişmiş, kabarmış”, tarbas gın- “şişmek, kabarmak“, Sleptsov 1972 : 376). ; Halh. darwagᠠᠨᠠ- “biraz açılarak hareket etmek, dudaklarını oynatmak“, Halh. darwee- (<*darbayımak) “açılmak“, Sa. tarbay- (< M.) “ölçüyü kaçırmak“ [**M. darbaymak “genişlemek, ağzı açık olmak“ Lessing 2003 : 369]**

Sa. sırbaᠭᠠᠨᠠ- “yelpazelemek“, [**sırbaᠭᠠᠨᠠ- “kuyruğunu sallamak, sebatsızlık göstermek“ Pekarskiy 1945 : 321; sırbaᠭᠠᠨᠠ- “bir tarafını oynatmak, krş. sırbañ “oynak, yerinde durmayan, Sleptsov 1972 : 361]** Bur. şarbagana-, Ord. şirwaᠭᠠᠨᠠ-, (M. şarbagana- “hıştırdamak, çitirdamak“ Lessing 2003 : 1165) M. şirba-, Bur. şarba-, Halh. şarwa-, Ord. şirwa-, Sa. sırbay- (<M.) [**M. sirbey- = serbey- “dikilmek, dik olmak Lessing 2003 : 1069]**

Sa. sekseᠭᠡᠨᠡ- “atla giderken sarsılmak“, (Sleptsov 1972 : 366); Kalm. seksᠡᠨᠡ- “sallanarak hareket etmek“, Halh. segseᠭᠡᠨᠡ-, M. segsüyi-, Kalm. seksi-, Halh. segsii-, Sa. seksey- (< M.) [**M. segsüy- “her yana açık olmak, diken diken olmak Lessing 2003 : 1060]**

Sa. ökçöᠭᠨö- “eğmek, bükmek, kıvrırmak“, (Sleptsov 1972 : 285); (Bur. wgsegene- “kendini bükmek“, Ord. öᠭᠲᠢ- “kendini tekrar doğrultmak“, Sa. ökçöy- (< M.) “sertçe eğilmek, bükülmek“ (**M.da yok.**)

Sa. kuybaᠭᠠᠨᠠ- “kendini süslemek; germek“, [**kuybaᠭᠠᠨᠠ- “sallamak, kırtmak“, kuybas “kasırğa gibi bir şeyin etrafında dönme”, kuybax gın- “sallamak, oynatmak“ Pekarskiy 1945 : 574]**; Halh. guywgana- “defalarca sallamak“, guyva- (<* guyiba-) “sallamak“, Sa. kuybay- (< M.) “kendini burmak, dolamak“ (**M.da yok.**)

Sa. kedeᠭᠡᠨᠡ- “kendini bükmek, eğmek, eğilmek“, (Pekarskiy 1945 : 469); Halh. gedegᠡᠨᠡ-, (M. gedegnemak = gediymak “geriye bükülmek“ ÇB, 107) Bur. gedegene-, Ord.

gedeñne-, M. gedeji-, Bur. gedii- “kafasını dik tutmak“, Sa. kedey- (< M.) “içeri kıvrır-“ (M. gedeymak “geriye doğru bükme, başını geriye atmak“ Lessing 2003 : 594)

Sa. kelteñnee- “aksamak, topallayarak yürümek“, (kelteñnee = kelteñnie- “topallamak, aksamak; eğilerek, bükülerek yürümek“, krş. kelteñ “topal, aksak”, Pekarskiy 1945 : 473,474) ; Bur. geltegene-, Halh. geltegne- “sallanmak, sendelemak“, M. kelteji-, Halh., Bur. xeltii-, Ord. geltii-, Sa. keltey- (< M.)

Kaluzinski, eki bu eki -ηnaa- < -η-la- şeklinde göstermektedir. Bu tahlilde morfemlerin işlevi gösterilmemiştir. Kaluzunski'nin atıf yaptığı Ramstedt'in eserinde ise ek yıldız verilerek -ñ-la- şeklinde verilmiştir,örneği ve açıklaması yoktur (Ramstedt 1912 : 81).Ramstedt, *-η-la ekini Moğolca-Türkçe ortak bir ek kabul ederken, Kaluzunski bu eki Moğolcaya maletme eğilimindedir. Çünkü, Kaluzinski bu ekin tamamen Moğolcadan Saha Türkçesine geçtiğini savunur (Kaluzinski 1961 :104).

N. Poppe 'de, -ηnaa- eki yoktur.

Bold'da, -ηnaa- eki yoktur.

Önörbayan'da -ηnaa- eki yoktur.

Haritanov, eki ñnaa- ve nnaa- şeklinde vererek yapısının -ñ- ve -naa- şeklinde iki parçalı olduğunu ,-ñ- ekinin fi.is (xoroy-“sertleşmek kalınlaşmak”, xoroñ “sert,kaba” ; kıbay- “parlamak”, kılbañ “parlak”) -naa- ekinin ise is.fi.yapma eki olduğunu ve bu ekin -laa- ekinin varyantı olduğunu belirtir (Haritanov 1960 :157-160).

Kaluzunski bu ek için 8 örnek vermiştir. Bu örneklerden Sahaca iki, Moğolca üç örnek yanlış veya eksiktir.

Yukarıdaki Moğolca gramerlere baktığımızda hiç birisinde -ηlaa- şeklinde bir ek yoktur. Ek fiilden isim yapan bir -n (-η) ve isimden fiil yapan +la morfemlerinden oluşuyorsa, bu eklerin Türkçede de var olduğunu da düşündüğümüzde Moğolca olması için bir sebep yoktur.Kaluzunski, Ramstedt'in yıldızlı gösterdiği, hiç örnek vermeden Moğolca-Türkçe gösterdiği eki doğrudan Moğolcaya mal etmiştir.

Moğolcadaki pek çok kelimedede -nnaa- eki, -gna-, -gana- şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Kaluzunski bu duruma dikkat çekmemiştir.

Yukarıdaki eklerin hepsinin yansıma fiiller yapması,yansıma fiillerin ise her millette hatta o milletin boyları arasında bile farklı anlamlara gelmesi , bir kısmının köklerinin açıkça belli olmaması bir soru olarak karşımızda durmaktadır. Meselemiz ne Clausen ve Doerfer gibi Altay teorisine karşı çıkararak Ana Türkçe daha eskidi ve bu ekler Türkçeden Moğolcaya geçmiştir demek ne de Kaluzunski gibi ön yargılarla

hareket etmektedir. Ama yukarıda da belirttiğimiz gibi bu ekler Sahacada yaygın bir şekilde kullanılırken ,Çağdaş Moğolcada ya yoktur ya da işlek değildir.

Kısaltmalar

Bur.	Moğolcanın Buryat lehçesi
Halh.	Moğolcanın Halha lehçesi
M.	Moğol yazı dili
Ord.	Moğolcanın Oyrat lehçesi
Sa.	Saha Türkçesi

Kaynaklar

- ALTANGEREL, D., (2001). Orçin Tsagiyn MongolmakAngli Tol' (Çağdaş Moğolca-İngilizce Sözlük).
- ARGUNŞAH, M. (1996). "Dolgancanın Kelime Hazinesi" ,Sibirya Toplantısı,İstanbul 1996 (Baskı :Sibirya Araştırmaları, İstanbul 1997)
- BAWDEN, C.,(1997). Mongolian-English Dictionary, New York.
- BNMAU DAX' MONGOL XELNİY NUTGIYN AYALGUUNI TOL' BİÇİG (1988). Komisyon,c.I, II, Ulaanbaatar.
- BOLD, L., (1986). Orçin Tsagiyn Mongol Helniy Dagavar (Çağdaş Moğolcada Yapım Ekleri), Ulaanbaatar.
- BÖHTLINGK, OTTO, (1851). Über die Sprache der Jakuten, St.Petersburg.
- ERGİN Muharrem, (1983). Türk Dil Bilgisi, İstanbul.
- HACİEMİNOĞLU , Necmettin, (1991).Türk dilinde Yapı Bakımından Filer, Ankara
- HARİTANOV, L.N., (1954). Tipi Glagolnoy osnovı v Yakutskom Yazıke, Moskva-Leningrad.
- HARİTANOV, L.N., (1960). Formı Glagol'nogo vida Yakutskom Yazıke, Moskva-Leningrad.
- KALUZUNSKİ, S.,(1961). Mongolische Elemente in der Jakutischen Sprache, Warszama.
- LESSING, F., (2003). (çev. Günay KARAAĞAÇ) Moğolca-Türkçe Sözlük,c.I,II, Ankara.
- ÖNÖRBAYAN, Ts., (1994). Orçin Tsagiyn Mongol Helniy Üg Züy (Çağdaş Moğolcanın Şekil/kelime Bilgisi), Ulaanbaatar.
- PEKARSKİY, E.K.,(1945). Yakut Dili Sözlüğü, İstanbul.
- POPPE, Nicholas (çev. Günay Karaağaç), (1992). Moğol Yazı Dilinin Grameri, İzmir.

RADLOFF, W.,(1908). Die Jakutische Sprache, St.Petersbourg.

RAMSTEDT, G., J., (1912). Verbstammbildungslehre Mongolische-Türkischen Sprachen, Helsingfors.

SLEPTSOV, P.A., (1972). Yakutsko-Ruskiy Slovar', Moskova.

SLEPTSOV, P.A., (1996). "Saxa Tılın Saydıtn Kediis Kemnere" 3.Uluslar Arası Türk Dil Kurultayı,Ankara 1996 (baskı Ankara 1999, s.1041-1056)

TEKİN ,T., (2003). "On the structure of Altaic Echoic Verbs in {-KIrA}" Makaleler-I, Altaistik, Ankara, s.149-162.

ZÜLFİKAR, H., (1995). Türkçede Ses Yansımaları Kelimeler, Ankara